

Mr. drs. C. Homan

To bomb or not to bomb

De meningen zijn verdeeld over de het antwoord op de vraag of een Israëlische aanval tegen Iran gerechtvaardigd en effectief is. Een acute dreiging lijkt nog onvoldoende aangetoond en het is maar de vraag of Israël over de juiste middelen beschikt.

Vooraf bij Israëlische politici bestaat de vrees dat het Iraanse civiele nucleaire verrijkingsprogramma zal leiden tot de productie van een kernwapen die dan een bedreiging voor Israël zal vormen. Iran is weliswaar partij bij het Non-prolifera-tie Verdrag dat recht geeft op een civiel nucleair programma, maar leeft het 'Safeguards Agreement' met het *International Atomic Energy Agency* (IAEA) onvoldoende na. Vooral minister van Defensie, Ehud Barak, bepleit in zijn toespraken militair ingrijpen.

Bij de Israëlische inlichtingendiensten en veiligheidsexperts is de verontrusting echter minder groot, evenals bij de Amerikaanse inlichtingendiensten.

Waarom kernwapen

Iran zou drie argumenten hebben om over een kernwapen te willen beschikken.

Allereerst is er volgens Iran sprake van nucleaire apartheid. Zo vraagt Iran zich af waarom het land anders behandeld wordt dan andere landen die er ook een civiel nucleair programma op na houden of zelfs over kernwapens beschikken. Zij wijzen verder naar president Obama, die heeft verkondigd naar een kernwapenvrije wereld te streven, maar wel vorig jaar 100

miljard dollar heeft uitgetrokken om de komende tien jaar het Amerikaanse nucleaire arsenaal te moderniseren.

In de tweede plaats wil Iran voor de energiebehoeften van de groeiende bevolking over civiele, nucleaire technologie beschikken. Meer kernenergie betekent bovendien dat er in de toekomst meer olie en gas beschikbaar zijn, ook voor de export. De huidige export eindigt over tien jaar.

In de derde plaats wil Iran een leidende rol in de regio spelen. Iran heeft een trots verleden en vele Iraniërs voelen zich verheven boven de nabuurlanden. Bij een hegemoon¹ past de status van een nucleair programma.

Gerechtvaardigd?

Is een Israëlische aanval dan gerechtvaardigd? Er zijn twee uitzonderingen op het geweldsverbod van artikel 2 van het Handvest van de Verenigde Naties. De eerste uitzondering is artikel 51 dat het recht op zelfverdediging toekent. De andere uitzondering is te vinden in de artikelen 39 en 42 van het Handvest. Artikel 39 kent de Veiligheidsraad de bevoegdheid toe een bepaalde situatie in de wereld aan te merken als een bedreiging van de internationale vrede en veiligheid. Wanneer het dat doet, kan de Veiligheidsraad op basis van artikel 42 een militair optreden mandateren.

Israël baseert zich op artikel 51 bij een eventuele aanval op Iran. Die zou dan preventief zijn in het kader van zelfverdediging. De volkenrechtelijke interpretatie van dit artikel stelt echter dat er dan sprake moet zijn van een 'onmiddellijke dreiging': "*instant, overwhelming, and leaving no choice of means, and no moment for deliberation*". Daar is momenteel geen sprake van, want er is nog steeds geen bewijs dat Iran een kernwapen ontwikkelt of daartoe plannen heeft.

Bij de Zesdaagse oorlog kon Israël zich wel op zelfverdediging beroepen. De Egyptische president Nasser gaf opdracht de VN-vredesmacht (UNEF-1) in de Sinaï terug te trekken en stationeerde vervolgens Egyptische troepen langs de grens met Israël. Ook sloot Nasser de Straat van Tiran voor Israëlisch scheepvaartverkeer. Israël ging toen over tot de inzet van zijn krijgsmacht, waarbij de luchtmachtkrachten vele Egyptische vliegtuigen op de grond uitschakelden.

Effectief?

Er zijn ook vele kanttekeningen te plaatsen bij de effectiviteit van een Israëlische aanval op Iran. De belangrijkste nucleaire verrijkingscomplexen, Natanz en Fordow, bevinden zich ondergronds, de laatste zelfs in de bergen.

Meer dan 3.000 km

¹ Land dat zoveel macht heeft dat het andere landen kan dwingen te gehoorzamen

Israël beschikt over 350 gevechtsvliegtuigen, met als grootste slagkracht 25 F-151 en 100 F-161 vliegtuigen. Die moeten, gezien de af te leggen afstand, in de lucht worden bijgetankt. Hiervoor beschikt Israël over 4 KC-130H Hercules en 7 KC-707 tankvliegtuigen. De twee meest waarschijnlijke routes zijn die via Syrië en Irak of via Jordanië, Saudi-Arabië en Irak. De Israëlische *bunker busters* zijn bovendien niet krachtig genoeg om de ondergrondse faciliteiten definitief uit te schakelen. De GBU-28/B kan 30 meter aarde of 6 meter beton penetreren.

ken. In 2010 steunden al zeven op de tien ondervraagde Iraners de ontwikkeling en het bezit van kernwapens. Minstens zo verontrustend zijn overigens de onvoorzienbare effecten op de internationale vrede en veiligheid, in het bijzonder in de regio. Zo is niet uitgesloten dat dan ook landen als Egypte, Saudi-Arabië en Turkije een kernwapen ambiëren.

No bombing

De grote vraag is en blijft waarom Iran geen volledige openheid van zaken wil geven.

Diplomatie en sancties blijven toch te verkiezen boven oorlog

Verwacht wordt dat een Israëlische aanval het Iraanse programma met één à twee jaar vertraagt. Militaire deelname van de Verenigde Staten met zwaardere *bunker busters* zou het programma wel langer vertragen, maar ook niet definitief beëindigen.

Wel zou een aanval het einde betekenen van internationale inspecties door IAEA en voor Iran aanleiding zijn de nucleaire faciliteiten nog verder ondergronds te bouwen. Bovendien zou het de politiek/maatschappelijke wil om in Iran over een kernwapen te beschikken, waarschijnlijk alleen maar verster-

ken. Er lopen momenteel vele sancties tegen Iran met als doel Teheran er toe te bewegen zijn uraniumverrijkingsprogramma op te schorten en volledige medewerking te verlenen aan onderzoek naar alle openstaande vragen van het IAEA. De vele sancties hebben tot nu toe nog niet tot grotere openheid geleid. Sinds kort zijn er weer gesprekken tussen de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad samen met Duitsland (P5 + 1) en Iran.

Diplomatie en sancties blijven toch te verkiezen boven oorlog. <

DRUKKERIJ
GEERS
OFFSET
nv

MAGAZINES | JAARVERSLAGEN | KUNSTBOEKEN | BROCHURES

Eekhoutdriesstraat 67 - 9041 Gent / België
T +32 9 251 05 75 - F +32 9 251 62 40
info@geersoffset.com - www.geersoffset.com